

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Agnieszka Dziemianowicz-Bąk

BM-II.059.1.147.2026

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan

Włodzimierz Czarzasty

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 15529 Pani Posłanki Agnieszki Ścigaj wraz z grupą posłów, w sprawie łączenia funkcji Prezesa ZUS z zasiadaniem w radzie nadzorczej spółki prawa handlowego, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Kierownictwo Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej podziela stanowisko Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) w sprawie braku podstaw prawnych do stosowania wobec Prezesa zakładu zakazu zajmowania stanowisk lub pełnienia funkcji, o których mowa w art. 4 pkt 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne. Prezesa ZUS nie wymieniono w katalogu podmiotów objętych zakresem tego aktu. Stanowisko ZUS opublikowano na stronie internetowej pod adresem: <https://www.zus.pl/o-zus/dla-mediow/odpowiedzi-zus/stanowisko-zus-w-zwiazku-z-doniesieniami-medialnymi-z-zwiazkowa-alternatywa>. Zawiera ono argumentację tożsamą z przedstawioną ZUS przez Kierownictwo MRPiPS 21 stycznia br.

Warunkiem koniecznym objęcia danej osoby wskazanymi ograniczeniami jest wymienienie jej *expressis verbis* w przepisie ustawy o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne lub w przepisach innego aktu prawnego rangi ustawy, na co wskazano również w orzecznictwie sądowym i w literaturze przedmiotu.

Trzeba podkreślić, że zdaniem Trybunału Konstytucyjnego, ponieważ cała ustawa ma charakter regulacji szczególnej, wymienieniu objętych nią osób należy przypisać charakter enumeratywny, co wyklucza dokonywanie interpretacji rozszerzającej czy - tym bardziej - stosowanie analogii (uchw. TK z 11.1.1995 r.). Również w wyroku WSA w Olsztynie przyjęto, że: "przepisy ograniczające prawa i wolności jednostki, które wprowadzają określone zakazy (...) co do zasady należy interpretować przede wszystkim przy zastosowaniu wykładni językowej. Zakazy te mają bowiem charakter wyjątku od konstytucyjnych zasad i w związku tym (...) muszą być interpretowane restryktywnie. Regułą jest bowiem, iż wyjątków od zasady nie należy traktować rozszerzająco" (wyr. z 15.1.2008 r., II SA/OI 1027/07).

Niemniej należy wskazać, że przepisy ustawy antykorupcyjnej w art. 6 ust. 1 wprowadzają wyjątek od zakazu bycia członkiem zarządu, rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej spółek prawa handlowego dla pracowników urzędów państwowych, w tym dla członków korpusu służby cywilnej, zajmujących stanowiska kierownicze, na zasadach określonych w tym przepisie. Osoby, których wyjątek ten dotyczy nie mogą zostać zgłoszone do więcej niż dwóch spółek prawa handlowego z udziałem podmiotów je zgłaszających.

Informuję, że do ZUS skierowano wniosek o wyjaśnienia w zakresie dotyczącym ewentualnego naruszenia przez Prezesa zakładu regulaminów wewnętrznych, zasad ładu korporacyjnego czy kodeksów etyki obowiązujących w ZUS. Z powodów niezależnych od Kierownictwa podległego mi resortu w chwili obecnej nie jest możliwe uzyskanie wyjaśnień od samego Prezesa ZUS.

Informuję, że nadzór Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej sprawowany na podstawie art. 66 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2026 r. poz. 199) nie dotyczy spraw indywidualnych rozstrzyganych przez jednostki organizacyjne ZUS w drodze decyzji administracyjnej. Minister nie jest bowiem organem wyższej instancji w postępowaniach administracyjnych prowadzonych przez te jednostki. Zasady dotyczące wyłączenia organu z postępowań administracyjnych zostały wprost określone w art. 25 ustawy - Kodeks postępowania administracyjnego (KPA), do którego w sprawach nieuregulowanych odsyła art.123 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Naruszenie tych zasad stanowi podstawę wznowieniową określoną w art. 145 § 1 pkt 3 KPA, może też stanowić przedmiot zarzutu strony w skardze do sądu administracyjnego.

Wyjaśniam też, że Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie powołuje Prezesa ZUS. Zgodnie z art. 73 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych Prezes zakładu powołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, złożony po zasięgnięciu opinii Rady Nadzorczej ZUS. Prezes Rady Ministrów odwołuje Prezesa ZUS na wniosek ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

Zakaz łączenia stanowisk, ingerujący w wolność wykonywania zawodu lub w stosunek pracy/służby, musi wynikać z ustawy, chyba że daje ona wyraźną delegację do określenia takiego zakazu w aktach niższego rzędu. Należy w tym miejscu przywołać art. 31 ust. 3 Konstytucji, zgodnie z którym ograniczenia korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw.

Wprowadzenie zakazu łączenia funkcji kierowniczych z zasiadaniem w organach spółek prawa handlowego stanowi ingerencję w konstytucyjne prawo do swobody zatrudnienia, swobody wykonywania zawodu, czy dostępu do służby publicznej, wymaga więc aktu rangi ustawowej i inicjatywy władzy ustawodawczej.

Równocześnie pragnę poinformować, że w chwili obecnej przed zakończeniem postępowania wyjaśniającego i przede wszystkim przed otrzymaniem wyjaśnień od Prezesa ZUS, z uwagi na brak stwierdzonych znamion naruszenia prawa, przedwczesne jest występowanie z wnioskiem o jego odwołanie do Prezesa Rady Ministrów na podstawie art. 73 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Z wyrazami szacunku

Agnieszka Dziemianowicz-Bąk
Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/